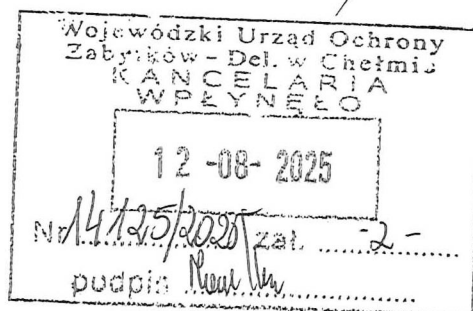

[Handwritten signature]

Hola 08.08.2025

Wójt Gminy
Stary Brus
22-244 Stary Brus

Regionalna Dyrekcja
Ochrony Środowiska
ul. Bazylianówka
20-144 Lublin

Jego Ekscelecja Arcybiskup Abel
Ordynariusz Prawosławnej
Diecezji Lubelsko-Chełmskiej
ul. Rуска 15C
20-400 Lublin

Wojewódzki Inspektorat
Ochrony Środowiska
ul. Obywatelska 13
20-092 Lublin

Wojewódzki Urząd
Ochrony Zabytków
ul. Archidiakońska 4
20-113 Lublin

Wojewódzki Urząd
Ochrony Zabytków w Lublinie
Delegatura w Chełmie
Plac Niepodległości 1,
22-100 Chełm

Wnoszący Petycję:

Mieszkańcy i miłośnicy miejscowości Hola

Przedmiotem petycji, którą wnosimy na podstawie art. 63 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz na podstawie art. 2 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz.U. z 2018 r., poz. 870) jest sprzeciw przeciwko realizacji przedsięwzięcia pod nazwą:

- 1. „Budowa farmy fotowoltaicznej o mocy do 70 MW w miejscowości Hola na działkach o numerach geodezyjnych: 298, 299, 300, 301, 302, 303/1, 303/2, 304, 306, 307, 308/3, 309, 414, obręb 002 Hola, gmina Stary Brus, powiat włodawski”**
- 2. „Budowa farmy fotowoltaicznej o mocy 60 MW w miejscowości Hola na działkach o numerach geodezyjnych: 2, 3, 14, 16, 17/3, 30/1, 30/3, 419, 420, 421, 422, 423 obręb 003 Hola, gmina Stary Brus, powiat włodawski”**

My, niżej podpisani mieszkańcy wsi Hola oraz osoby związane emocjonalnie i kulturowo z tym wyjątkowym miejscem, **wyrażamy zdecydowany sprzeciw wobec planowanej budowy przemysłowych farm fotowoltaicznych na obszarze przekraczającym 100 hektarów.**

Teren, który ma zostać przeznaczony pod inwestycję, jest nie tylko ważnym zasobem ekologicznym, ale także kulturowym i turystycznym dla naszej społeczności i regionu.

Wieś Hola jest perłą Polesia – miejscem o unikalnym dziedzictwie kulturowym, przyrodniczym i krajobrazowym. Znajdują się tu:

- zabytkowa cerkiew z XVIII wieku pw. Św. Antoniego Peczerskiego i Św. Męczennicy Paraskiewy. To ważny punkt kultury prawosławia jako miejsce odpustu ku czci św. Antoniego Peczerskiego i ogromna duma mieszkańców.

- zabytkowa dzwonnica,
- skansen Kultury Materialnej Chełmszczyzny i Podlasia,
- transgraniczny Rezerwat Biosfery Polesie Zachodnie,
- aleja wiekowych drzew przydrożnych,
- zabytkowy cmentarz prawosławny z kaplicą Opieki Matki Bożej,
- cenne stanowiska archeologiczne.
- liczne korytarze ekologiczne i przejścia zwierzyny
- przepiękne krajobrazy
- oraz przepiękne tereny objęte ochroną wielu rzadkich gatunków fauny i flory.

Lista siedlisk przyrodniczych z Zał. I Dyrektywy Siedliskowej zlokalizowanych na działkach inwestycyjnych (poza obszarami Natura 2000):

- 6230 - bogate florystycznie górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (Nardion);**
- 4030 - suche wrzosowiska;**
- 6440 - łąki selernicowe (Cnidion);**
- 6510 - niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (Arrhenatherion elatioris)**

Lista gatunków chronionych (w granicach działek inwestycyjnych)

- rośliny naczyniowe (oc*):
 - włosienicznik skapopręcikowy *Batrachium trichophyllum*;
 - centuria pospolita *Centayrium erythraea*;
 - bobrek trójlistkowy *Menyanthes trifoliata*
- mszaki (wszystkie oc, większość stanowisk w lasach i zadrzewieniach):
 - rokietnik pospolity *Pleurozium schreberi*;
 - brodawkowiec czysty *Pleuroscleropodium purum*;
 - fałdownik nastroszony *Rhytidiadelphus squarrosus*;
 - mokradłoszka zaostrowa *Calliergonella cuspidata*;
 - drabik drzewkowaty *Climacium dendroides*;
 - widłoząb miotlasty *Dicranum scoparium*;
 - widłoząb kędzierzawy *Dicranum polysetum*;
 - próchniczek błotny *Aulacomnium palustre*;
 - gajnik lśniący *Hylocomium splendens*;

fałdownik szeleszczący *Rhytidadelphus triquetrus*;
tujowiec tamaryszkowaty *Thuidium tamariscinum*

Gnieździ się tu wielu przedstawicieli awifauny. Na uwagę zasługują przede wszystkim czajki, dudki, żurawie, derkacze. Idealnie nad wymienionymi w/w działkami polują błotniaki łąkowe. W pobliżu są wyznaczone strefy ochronne dla puchacza i bielika. Są to tereny żerowiskowe dla orlików krzykliwych i błotniaków łąkowych. Tuż obok działek wymienionych powyżej zostały zlokalizowane gniazda żurawia, kobuza i muchołówki białoszyjej. Codziennie widać kołujące nad łąkami **bieliki**. Rano budzi nas donośny klangor żurawi, które można teraz obserwować przechadzające się z młodymi po łąkach. Nasza okolica to obszar bogaty w unikalne ekosystemy, w tym łąki wilgotne i świeże, gleby torfowe, a także naturalne siedliska wielu gatunków dzikich zwierząt, w tym łosi, jeleni, wilków, saren, zajęcy, drobnych ssaków oraz płazów. W rowach melioracyjnych bytują na stałe bobry. Farmy fotowoltaiczne mogą zagrażać tej bioróżnorodności, niszcząc naturalne środowisko, które jest kluczowe dla przetrwania tych gatunków.

Na terenie Holi przeważają niezwykle cenne krajobrazy bagienno-łąkowe. To krajobrazy naturalne, szczególnie cenne dla społeczeństwa ze względu na swoje wartości przyrodnicze, kulturowe, historyczne i estetyczno-widokowe, i jako takie wymagające zachowania.

Krajobrazy przyrodnicze w Holi są kulturowo użytkowane, funkcjonujące głównie w wyniku działania procesów naturalnych, jedynie w bardzo małym stopniu modyfikowanych przez działalność człowieka.

Na terenie Holi znajdują się krajobrazy równin bagiennych, typowe dla torfowiskowego krajobrazu poleskiego.

Największe przestrzenie zajmują w zachodniej części Pojezierza Łęczyńsko-Włodawskiego oraz w obrębie Zakłęśłości Łomaskiej i Zakłęśłości Sosnowickiej. Odznaczają się urozmaiconą, leśno-torfowiskowo-łąkowo-polną strukturą ekologiczną.

Corocznie w Holi odbywają się jarmarki holeńskie, imprezy literackie „Hola, hola literatura”, spotkania twórców ludowych – malarzy, rzeźbiarzy, tkaczy, kucharzy regionalnych. Wieś żyje kulturą i turystyką, która może zostać bezpowrotnie zniszczona.

Czy naszym dzieciom i wnukom ma pozostać zniszczony bezpowrotnie krajobraz z olbrzymią ilością paneli fotowoltaicznych? Nie chcemy takiego widoku, chcemy Holi naturalnej, pięknej, z jej historią i tradycją.

Budowa przemysłowych farm fotowoltaicznych:

- zagraża korytarzom ekologicznym
- prowadzi do osuszania terenów podmokłych,
- wiąże się z dewastacją krajobrazu,
- obniża wartość gruntów rolnych i turystycznych,
- niszczy bioróżnorodność,
- generuje zanieczyszczenia świetlne i akustyczne,
- istotnie zmienia charakter krajobrazu otwartego
- powoduje zmiany w retencji wody i lokalnym mikroklimacie

- powoduje, że łąki przestaną pełnić swoją ekosystemową funkcję
- a już, choć nie powstała doprowadziła do bezpowrotnej utraty ponad 11 ha lasu i niezwykle cennych wrzosowisk.

Zgodnie z obowiązującym Uproszczonym Planem Urządzania Lasu dla miejscowości Hola, pomimo, że w ewidencji gruntów część wymienionych działek stanowią grunty rolne, to jednak na gruncie był drzewostan. W operacie wykazano te różnice i zawarto konkretne wskazówki co do pielęgnacji tego drzewostanu. Drzewostan jednak zniknął bezpowrotnie, bo Właściciel postanowił te tereny przywrócić gospodarce rolnej. Jak najbardziej, skoro mają być tam tereny rolnicze, a nie ogromna farma fotowoltaiczna to będziemy bardzo zadowoleni, choć wycięcie takiej poląci lasu to ogromna strata dla przyrody.

Na geoportalu można zauważyć, że część działek Inwestora została podzielona na kilkanaście kilkuarowych działek z przeznaczeniem na zabudowę mieszkalną. Jest nam bardzo miło, że będziemy mieć nowych mieszkańców w Holi, a Inwestor rzeczywiście wykorzysta te działki zgodnie z przeznaczeniem.

Nie jesteśmy przeciwni odnawialnym źródłom energii. Jesteśmy natomiast przeciwni ich nieprzemyślanej lokalizacji – w sercu cennego krajobrazu kulturowo-przyrodniczego.

Zbudowanie farmy fotowoltaicznej w bezpośredniej bliskości tego zabytku mogłoby negatywnie wpłynąć na jego otoczenie oraz zaburzyć jego historyczny charakter.

Teren, który ma zostać przeznaczony pod farmę fotowoltaiczną, jest miejscem ważnych stanowisk archeologicznych. Jakiegokolwiek prace budowlane mogą doprowadzić do zniszczenia cennych znalezisk, które stanowią nieoceniony wkład w naszą wiedzę o przeszłości regionu.

Działki, na których znaleźć miałyby się farma stanowią naturalną ostoję i miejsce życia mnóstwa zwierząt. Gdzie te zwierzęta znajdą swoje miejsce do bytowania, jeśli człowiek pozbawi je tak przyjaznych dla nich terenów? Gdzie podzięją się korytarze ekologiczne, stanowiące przejścia zwierzyny?

Nasza miejscowość jest częścią transgranicznego rezerwatu biosfery Polesie Zachodnie, który chroni cenne ekosystemy. Budowa farmy fotowoltaicznej może naruszyć integralność tego rezerwatu, prowadząc do nieodwracalnych zmian w krajobrazie oraz zagrożenia dla miejscowej fauny i flory.

Co roku w naszej miejscowości odbywają się słynne Jarmarki Holeńskie, które przyciągają tysiące turystów. Wydarzenie to jest nie tylko istotnym elementem życia społecznego, ale również cennym źródłem dochodów dla naszej społeczności. Budowa farmy fotowoltaicznej w takim miejscu mogłaby zniszczyć unikalny charakter krajobrazu, odstraszać turystów i wprowadzając nieodwracalne zmiany w atmosferze jarmarków i lokalnych tradycji.

Hola posiada również mały skansen, który stanowi ważny punkt turystyczny, przypominający o naszej tradycji rolniczej i kulturowej. Rozwój farmy fotowoltaicznej w pobliżu tej lokalizacji mógłby zakłócić spokój tego miejsca oraz wprowadzić nieodpowiednią infrastrukturę, niepasującą do charakteru skansenu.

Komu będzie służyć tak ogromna inwestycja?. Inwestorowi na pewno przyniesie ogromne dochody, a mieszkańcom Holi i nieocenionej przyrodzie, smutny, straszący widok i zubożenie krajobrazu.

Wycięcie ponad 11 ha lasu i zniszczenie przepięknych wrzosowisk to wręcz niewielka katastrofa ekologiczna w naszej miejscowości. Ten leśny teren pochłaniał olbrzymie ilości dwutlenku węgla, a co uczyni ponad 100 tysięcy paneli fotowoltaicznych?

Pojawi się ryzyko wystąpienia pożarów i poważnych awarii lub katastrof naturalnych i budowlanych, przy uwzględnieniu używanych substancji i stosowanych technologii jak np. : przepalenie się kabli elektroenergetycznych, uszkodzenie mechaniczne oraz elektryczne paneli fotowoltaicznych, uszkodzenie elektryczne inwerterów transformatora oraz innych urządzeń elektroenergetycznych, uszkodzenie mechaniczne konstrukcji wsporczych, w przypadku ich błędnego montażu, wycieki z transformatorów. Wobec zagrożeń, które niesie za sobą budowa farmy, oczywiście kwestia najważniejsza, to spokój, zdrowie i życie ludzkie, wartości bezcenne. Wzmożona emisja hałasu, wibracji i promieniowania elektromagnetycznego na pewno wpłynie negatywnie na zdrowie mieszkańców.

Mając wielki szacunek i zrozumienie do działań ekologicznych i OZE, a także do Inwestora, uważamy, że tereny Holi, w jej kształcie kulturowym i naturalnym - łąki, zwierzęta i precudna zabudowa, po części drewniana powinny być zachowane w pierwotnym kształcie i nie mogą zostać oszpecone i zniszczone nieodwracalnie poprzez inwestycje technologiczne. Nie ma tu miejsca na ogromną farmę fotowoltaiczną. Nie można lokować tego typu inwestycji w bezpośrednim sąsiedztwie domostw, siedlisk i miejsc zamieszkania i ruchu turystycznego.

Apelujemy o wstrzymanie budowy farmy fotowoltaicznej w Holi ze względu na niespełnienie przez planowaną inwestycję warunku dobrego sąsiedztwa i płynące z inwestycji szkody dla mieszkańców i przyrody

Mając na uwadze powyższe kwestie, wnosimy o wstrzymanie wszelkich działań związanych z budową farmy fotowoltaicznej w naszej miejscowości, ochronę Holi jako wyjątkowego miejsca na mapie Polski – bezcennego dla obecnych i przyszłych pokoleń oraz utworzenie strefy ochrony krajobrazowej w obrębie wsi Hola i jej bezpośredniego otoczenia.

Prosimy władze oraz inwestorów o znalezienie innych, mniej kontrowersyjnych lokalizacji, które nie będą zagrażać naszemu dziedzictwu kulturowemu, przyrodniczemu oraz lokalnej tożsamości. Wierzimy, że rozwój odnawialnych źródeł energii może i powinien odbywać się w sposób zrównoważony, z poszanowaniem dla wartości, które są dla nas tak ważne.

Jednocześnie, zgodnie z sugestiami i zaleceniami Konserwatora Zabytków wnosimy o utworzenie na terenie Holi Parku Kulturowego.

Z poważaniem,
Mieszkańcy i miłośnicy miejscowości Hola

OSOBA REPREZENTUJĄCA PODMIOT WNOSZĄCY PETYCJĘ-

Do wiadomości:

1. Ministerstwo Klimatu i Środowiska
2. Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego
3. TVP 3 Lublin

OPINIA na temat inwestycji pod nazwą

1."Budowa farmy fotowoltaicznej o mocy 70 MW w miejscowości Hola na działkach o numerach geodezyjnych: 298, 299, 300, 301, 302, 303/1/ 303/2, 304, 306, 307, 308/3, 309, 414, obręb 002, Hola, gmina Stary Brus, powiat włodawski"

2."Budowa farmy fotowoltaicznej o mocy 60 MW w miejscowości Hola na działkach o numerach geodezyjnych : 2,3,14,16, 17/3, 30/1, 30/3, 419, 420, 421, 422, 423 obręb 003 Hola, gmina Stary Brus, powiat włodawski".

Farmy fotowoltaiczne stanowią istotny element transformacji energetycznej, jednak niosą ze sobą wiele konsekwencji. Wśród nich są zmiany krajobrazu. W Europejskiej Konwencji Krajobrazowej (2000) zdefiniowano krajobraz jako „obszar postrzegany przez ludzi, którego charakter jest wynikiem działalności i interakcji czynników przyrodniczych i/lub ludzkich”, przez co podkreślono związek krajobrazu z ludzką percepcją. Ma ona charakter multisensoryczny i wpływa na funkcjonowanie społeczeństwa i jednostek. W Konwencji podkreślono również, że krajobraz jest częścią europejskiej tożsamości i kluczowym elementem dobrobytu społeczeństwa a jego ochrona niesie w sobie prawa i obowiązki dla każdego człowieka. Za jej podstawowy cel uznano przyczynienie się do rozwoju krajobrazów o wysokiej jakości, w celu poprawy jakości życia mieszkańców Europy. Ważne jest rozpoznanie jak ludzie postrzegają krajobraz oraz zidentyfikowanie i ocena krajobrazów a następnie ich ochrona, planowanie i gospodarowanie (zarządzanie) nimi. Krajobraz powinien być uwzględniany w ramach procesów planistycznych i inwestycyjnych a społeczeństwo (mieszkańcy) jako bezpośredni odbiorcy lokalnego krajobrazu powinni być włączani w zarządzanie nim.

Dowodem wzrastającego zainteresowania krajobrazem jako dobrem wspólnym są m.in. działania państwa (odgórne) i lokalnych stowarzyszeń (oddolne), ukierunkowane na ochronę wartości krajobrazowych. Jedynym z nich jest wprowadzenie przez tzw. „ustawę krajobrazową” (2015) obowiązek przygotowania audytu krajobrazowego dla każdego z województw. Ustalenia audytu powinny być uwzględniane w planowaniu miejscowym i ocenach oddziaływania na środowisko, przez co wprowadzają istotne zmiany dla prowadzenia polityki przestrzennej przez gminę. W ramach audytu wyróżniane są krajobrazy priorytetowe, czyli szczególnie cenne dla społeczeństwa ze względu na swoje wartości przyrodnicze, kulturowe, historyczne, architektoniczne, urbanistyczne, ruralistyczne lub estetyczno-widokowe, i jako taki, wymagające zachowania lub określenia zasad i warunków ich kształtowania. Syntetycznymi wartościami krajobrazu są m.in. tożsamość rozumiana jako „wyraźny przestrzenny zapis cech szczególnych i wyróżniających krajobraz, a także składników materialnych krajobrazu oraz niematerialnych wartości kultywowanych przez mieszkańców, w tym także idei, przekonań, poglądów religijnych, przynależności historycznych, etnicznych, językowych, kultywowania specyficznych obyczajów” oraz tradycja. Krajobrazy tradycyjne to obszary charakteryzujące się materialnymi lub niematerialnymi dowodami tradycji. Kultywowane są w nich m.in. regionalne wzory budownictwa, czy sposoby użytkowania ziemi, zachowana tradycje niematerialne (lokalne, regionalne), a także symbolika przestrzeni, w szczególności *sacrum* i *genius loci*. Zakres wartości krajobrazu rozciąga się także na wartości emocjonalne i jest ściśle związany z aspektem jego bodźcowości. Krajobraz jest zatem nie tylko kontekstem przestrzennym czy wizualnym dla inwestycji, który warunkuje ich lokalizację. Jest także kontekstem życia ludzi i funkcjonowania przyrody, który będzie współkształtowany przez inwestycję. Dlatego konieczne jest uwzględnienie krajobrazu,

w przedstawionym rozumieniu, w ramach oceny oddziaływania planowanych inwestycji, w tym farm fotowoltaicznych.

Najbardziej zauważalnym aspektem oddziaływania farm fotowoltaicznych na krajobraz jest zmiana wizualna – rozległe pola paneli słonecznych mogą być postrzegane jako element obcy, zmieniający naturalny charakter otoczenia i powodujący zakłócenia widoku. Ponadto mogą nastąpić przekształcenia rzeźby terenu, zmiana pokrycia poprzez tworzenie nasypów, usuwanie roślinności, drogi dojazdowe, zabudowania. Nowa zabudowa i infrastruktura techniczna (przemysłowa) może kontrastować z istniejącą zabudową lub roślinnością, co może spowodować utratę tożsamości krajobrazu. W celu uniknięcia szkodliwych rozwiązań konieczne jest przeprowadzenie szczegółowej oceny oddziaływania na krajobraz rozważanych inwestycji. Jako pomoc może służyć poradnik „Ocena oddziaływania farm fotowoltaicznych na krajobraz. Zalecenia metodyczne”, opracowany w 2022 r. na zlecenie Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska¹. Ważne jest także uwzględnienie standardów konserwatorskich dotyczących farm fotowoltaicznych².

Zalecenia metodyczne GDOŚ (2021) wskazują na konieczność unikania lokalizacji farm fotowoltaicznych w krajobrazach otwartych o wysokiej widoczności, w sąsiedztwie obiektów kultury, parków narodowych i obszarów Natura 2000. Przed analizą wpływu farmy fotowoltaicznej na krajobraz, należy określić zasięg przestrzenny, w jakim zostanie ona przeprowadzona. Zasięg ten powinien zostać określony na podstawie: skali przedsięwzięcia (powierzchni paneli PV), ukształtowania terenu (ekspozycja, rzeźba), obecności obszarów cennych krajobrazowo lub objętych ochroną. Opis krajobrazu powinien być kompleksowy i zgodny z metodyką audytów krajobrazowych – od cech wielkopowierzchniowych po elementy punktowe i znaczenie krajobrazu dla człowieka. Opis ten powinien pomóc w identyfikacji potencjalnych zagrożeń dla krajobrazu oraz w zaplanowaniu ewentualnych działań minimalizujących wpływ inwestycji. Można wzorem Niemiec dokonać analizy pola widokowego na podstawie zdjęć i analiz przestrzennych, przygotować wizualizacje stanu sprzed i po realizacji inwestycji, jak to ma miejsce w Hiszpanii. Wskazane jest także ustalenie z interesariuszami (w tym mieszkańcami), tak jak w Wielkiej Brytanii, dokładnej lokalizacji inwestycji i uwzględnienie historycznej genezy krajobrazu. W świetle wypracowanej propozycji metodycznej ocena oddziaływania farm fotowoltaicznych na krajobraz powinna uwzględniać kilka etapów: (0) określenie potencjalnego zasięgu oddziaływania, w którym przeprowadzona będzie analiza, (1) opis krajobrazu wraz z oceną wrażliwości poszczególnych elementów i cech krajobrazu na zmiany wywołane budową farmy fotowoltaicznej oraz opis formy ochrony przyrody, w której zlokalizowana jest inwestycja, wraz z celami ochrony, (2) analizę widoczności wraz z określeniem faktycznego zasięgu widoczności i oddziaływania wizualnego inwestycji, (3) opis i ocenę oddziaływania poszczególnych elementów inwestycji w odniesieniu do wszystkich elementów i cech krajobrazu wraz z oceną intensywności oddziaływania i podsumowującą oceną znaczenia oddziaływania dla danego krajobrazu oraz ocenę oddziaływania inwestycji na cele ochrony formy ochrony przyrody, (4) określenie działań minimalizujących oddziaływanie.

Planowana inwestycja obejmuje budowę farmy fotowoltaicznej o mocy do 70 MW na działkach o numerach geodezyjnych: 298, 299, 300, 301, 302, 303/1, 303/2, 304, 306, 307, 308/3, 309 oraz 414 w obrębie wsi Hola, gmina Stary Brus, powiat włodawski. Łączna powierzchnia działek wynosi 71,2163 ha, z czego do realizacji projektu przewidziano teren o powierzchni do 67 ha. Inwestorem jest spółka KWAZAR ENERGY Sp. z o.o. z siedzibą w Lublinie. Obszar planowanej inwestycji położony jest w obrębie Polesia Zachodniego na pograniczu mezoregionów Garb Włodawski i Zakłęstość Sosnowicka. Teren ten jest równinny, ma charakter otwarty, rolno-leśny, dominują użytki zielone, pastwiska i pola. Nie jest on objęty Miejscowym Planem Zagospodarowania Przestrzennego. Działki przeznaczone pod inwestycję są obecnie

¹ https://ansee.pl/wp-content/uploads/2025/01/Ocena_oddziaływania_na_krajobraz_zalecenia_metodyczne.pdf

² <https://nid.pl/wp-content/uploads/2024/02/Fotowoltaika-wytyczne-GKZ.pdf>

wykorzystywane jako pola uprawne, głównie klasy bonitacyjnej IVb oraz V. Teren cechuje się niewielką bioróżnorodnością, z bardziej zróżnicowaną roślinnością występującą jedynie na miedzach czy w przydrożnych rowach (pospolite trawy, kwiaty, chwasty). Obszar planowanej inwestycji znajduje się w obrębie Transgranicznego Rezerwatu Biosfery Polesie Zachodnie oraz w sąsiedztwie obszarów objętych formami ochrony przyrody: Poleski Park Narodowy (ok. 4–5 km), Obszary Natura 2000 (Polesie PLB060019; Ostoja Poleska PLH060013, ok. 3–4 km), Poleski Obszar Chronionego Krajobrazu. W odległości ok. 1 km położony jest Skansen Kultury Materialnej Chełmszczyzny i Podlasia w Holi.

Według projektu Audytu krajobrazowego województwa lubelskiego (2025)³ obszar planowanej inwestycji reprezentuje krajobraz wiejski, z przewagą mozaikowo rozmieszczonych użytków rolnych, tworzących pola średniej wielkości. Został on określony jako krajobraz priorytetowy o kodzie 06-845.15-23. Dodatkowo w bliskim sąsiedztwie wyznaczono krajobraz priorytetowy obejmujący krajobrazy leśne z przewagą siedlisk borowych (kod 06-845.15-16). Wytyczne audytu dla pierwszego z wymienionych obszarów to m.in.:

- wzmacnianie tożsamości kulturowej regionu poprzez eksponowanie zasobów kulturowych,
- rozwój infrastruktury technicznej z uwzględnieniem potrzeb zachowania walorów krajobrazowych oraz ciągłości systemu przyrodniczego,
- zachowanie wiodącej funkcji rolnej obszaru z uwzględnieniem potrzeb rozwojowych gospodarstw rolnych,
- ograniczenie przekształcania terenów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne,
- możliwość realizacji infrastruktury technicznej w sposób niezagrażający wiodącej funkcji obszaru,
- kształtowanie kompozycji przestrzennej oraz harmonizowanie planowanej zabudowy o funkcji niemieszkalnej z uwzględnieniem: a) możliwości wzbogacania krajobrazu nowymi wyróżnikami kompozycji przestrzennej, które pozytywnie wpływają na utrwalanie tożsamości miejsca, b) stosowania rozwiązań minimalizujących negatywny wpływ planowanej zabudowy na walory estetyczno-widokowe istniejącego krajobrazu,
- stosowanie rozwiązań technicznych i lokalizacyjnych minimalizujących negatywny wpływ inwestycji na krajobraz.

Dokument audytu podkreśla konieczność zachowania obecnego stanu krajobrazu i środowiska. Ewentualne przekształcenia powinny być harmonijne z istniejącym stanem zabudowy i dokładnie planowane. Powinno się ograniczać zmiany funkcji poszczególnych obszarów.

Dodatkowo na wartość krajobrazu kulturowego analizowanego obszaru wskazuje też propozycja utworzenia Parku Kulturowego Holi, uwzględniona m.in. w obowiązującym Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego (2015)⁴. Park kulturowy jest formą ochrony krajobrazu kulturowego wprowadzoną ustawą o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (2003). Krajobraz kulturowy Holi to bowiem autentyczny krajobraz wiejski wschodniego pogranicza z kultywowanymi tradycjami. Tożsamość Holi jest związana ze skansenem, cerkwią, Jarmarkiem Holeńskim i kontekstem krajobrazowym.

W świetle Karty Informacyjnej Przedsięwzięcia wpływ farmy fotowoltaicznej na krajobraz będzie znikomy, ponieważ: instalacja jest obiektem niskim (do 5 m wysokości) i będzie zauważalna jedynie z najbliższych położonych obszarów (głównie z terenu pól uprawnych i dróg); naturalną barierę wizualną tworzą zadrzewienia, elementy instalacji nie będą miały kontrastowego, jaskrawego koloru; instalacja nie będzie widoczna w nocy (nie będzie oświetlona). Jednak nawet jeśli konstrukcje mają maks. 5 metry wysokości, ich skala i liczebność znacząco zmieniają percepcję krajobrazu. Przez to, że obecna struktura krajobrazu oparta jest na polach, łąkach, drobnej zabudowie i lasach, instalacja przemysłowa tego typu może zaburzyć ciągłość

³ https://umwl.bip.lubelskie.pl/index.php?id=936&action=details&document_id=2141618

⁴ https://umwl.bip.lubelskie.pl/?id=935&action=details&document_id=1035314, str. 81

krajobrazu, tworząc kontrast między tradycyjnym krajobrazem a nowoczesną technologią, prowadząc do zaburzenia widoków i potencjalnej utraty wartości estetycznych. Dla mieszkańców i turystów krajobraz Holi ma wartość nie tylko estetyczną, ale także emocjonalną, kulturową i tożsamościową. Ingerencja w taki krajobraz może być postrzegana jako utrata integralności dziedzictwa kulturowego regionu. Dodatkowo porównując planowaną inwestycję z ustaleniami projektu audytu krajobrazowego, zauważyć można potencjalne sprzeczności między realizacją inwestycji a ochroną wartości krajobrazowych. Inwestycja może znacznie oddziaływać na krajobraz kulturowy, który został określony jako krajobraz priorytetowy. Budowa farmy grozi nieodwracalną degradacją tego krajobrazu. Skala inwestycji może wpłynąć negatywnie na ekspozycję dziedzictwa kulturowego wsi, odstraszać turystów, którzy przyjeżdżają do Holi dla historycznej atmosfery. Nastąpi zmiana pokrycia terenu, utrata otwartości i spójności krajobrazu, jego fragmentacja, obniżenie walorów percepcyjnych i tożsamości krajobrazu. Nie można także pominąć negatywnego oddziaływania inwestycji na unikalny krajobraz dźwiękowy, które będzie szczególnie wyraźne w związku z emisją hałasu podczas prowadzenia prac budowlanych. Potwierdzenie lub wykluczenie wymienionych oddziaływań powinno zostać wykazane w ramach procedury oceny oddziaływania na środowisko (w tym krajobraz) planowanej inwestycji. W ramach oceny proponuje się rozważenie alternatywnej lokalizacji, poza obszarem oddziaływania na krajobraz kulturowy Holi.

Wnioski

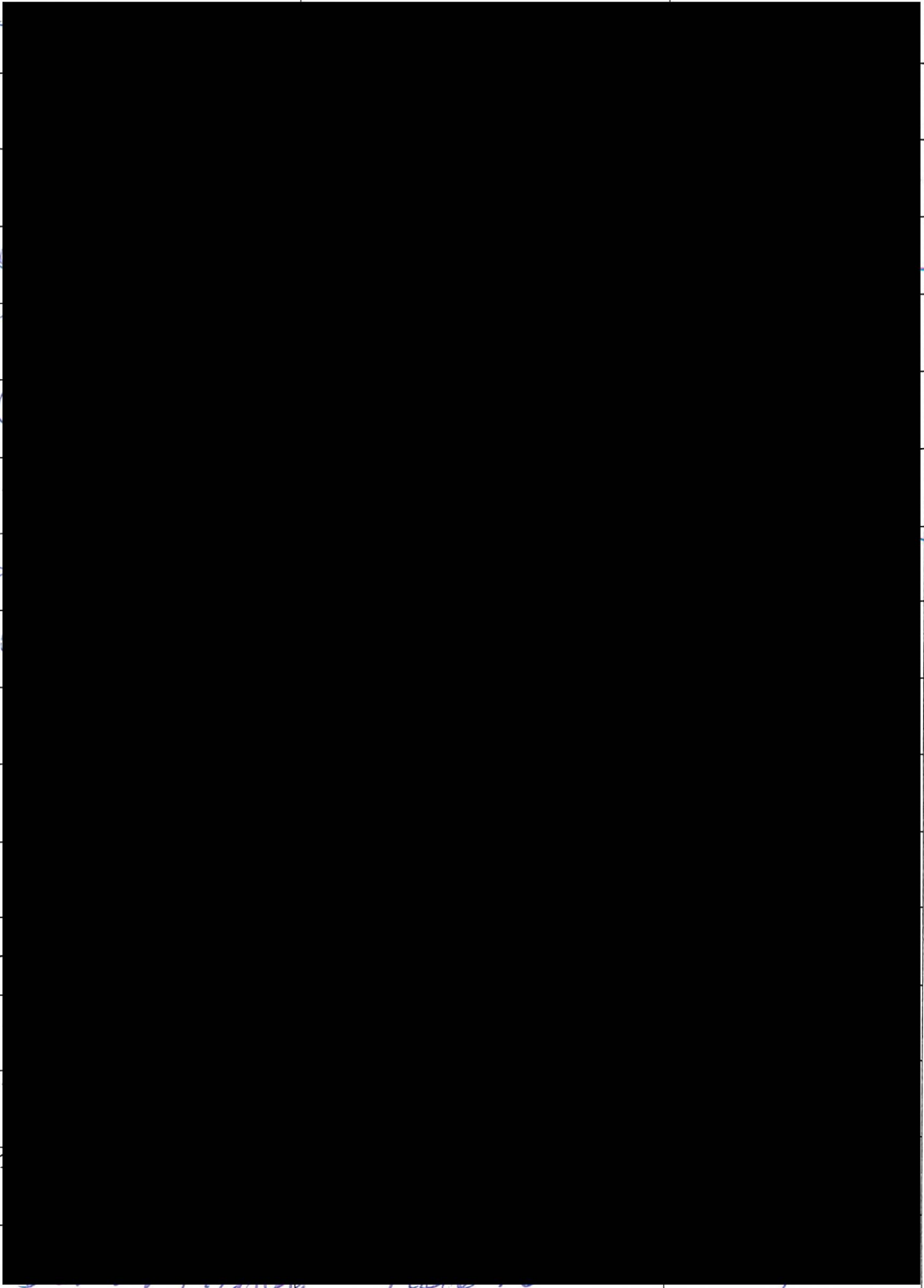
Planowana budowa farmy fotowoltaicznej w Holi jest przedsięwzięciem o znacznej skali, które może mieć negatywne skutki dla krajobrazu i lokalnej społeczności. Choć inwestycja wpisuje się w cele związane z rozwojem odnawialnych źródeł energii i może przyczynić się do zwiększenia niezależności energetycznej regionu to wywołuje obawy dotyczące m.in. degradacji krajobrazu. Pomimo zapewnień inwestora o minimalnym wpływie na krajobraz, istnieje potrzeba dokładniejszych analiz (ocen) i dialogu z lokalną społecznością. Porównując planowaną inwestycję z ustaleniami projektu audytu krajobrazowego, zauważyć można potencjalne sprzeczności między realizacją inwestycji a ochroną wartości krajobrazowych. Środki łagodzące, takie jak naturalne osłony i roślinność sprzyjająca bioróżnorodności, mogą zmniejszyć wpływ, ale zgodność projektu z krajobrazem kulturowym jest dyskusyjna bez modyfikacji projektowych (lokalizacyjnych). Nie bez znaczenia jest także fakt, że planowana inwestycja spotkała się z protestem części mieszkańców Holi oraz lokalnych stowarzyszeń. Obawy dotyczą przede wszystkim potencjalnego wpływu na krajobraz i dziedzictwo kulturowe. Podobne obawy towarzyszą Komisji Krajobrazu Kulturowego Polskiego Towarzystwa Geograficznego, czego odzwierciedleniem jest niniejsza opinia.

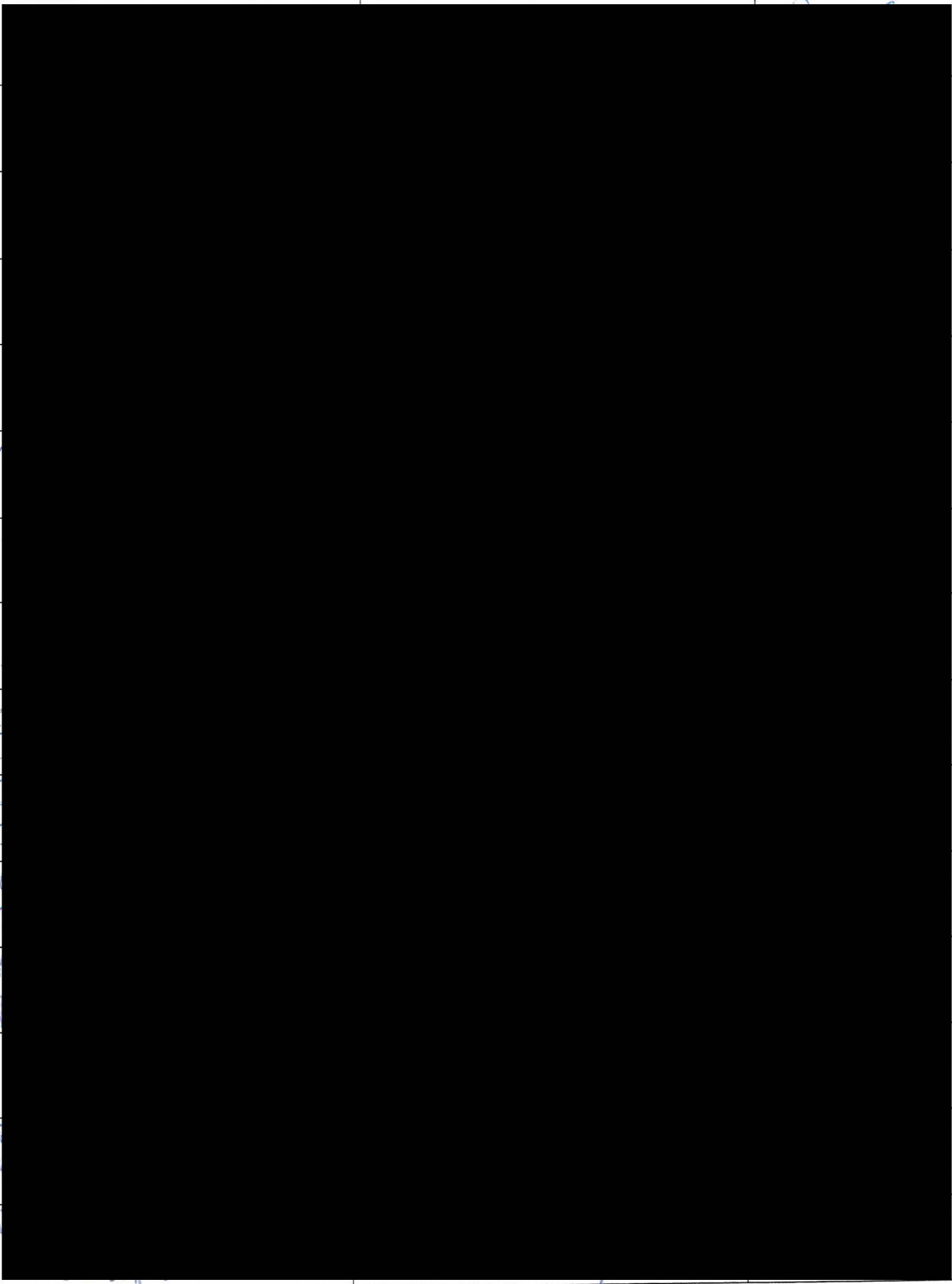
**LISTA OSÓB POPIERAJĄCYCH PETYCJĘ
PRZECIWKO BUDOWIE FARM
FOTOWOLTAICZNYCH W HOLI**

LP	IMIĘ I NAZWISKO	MIEJSCE ZAMIESZKANIA	PODPIS
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			
8.			
9.			
10.			
11.			
12.			
13.			
14.			
15.			

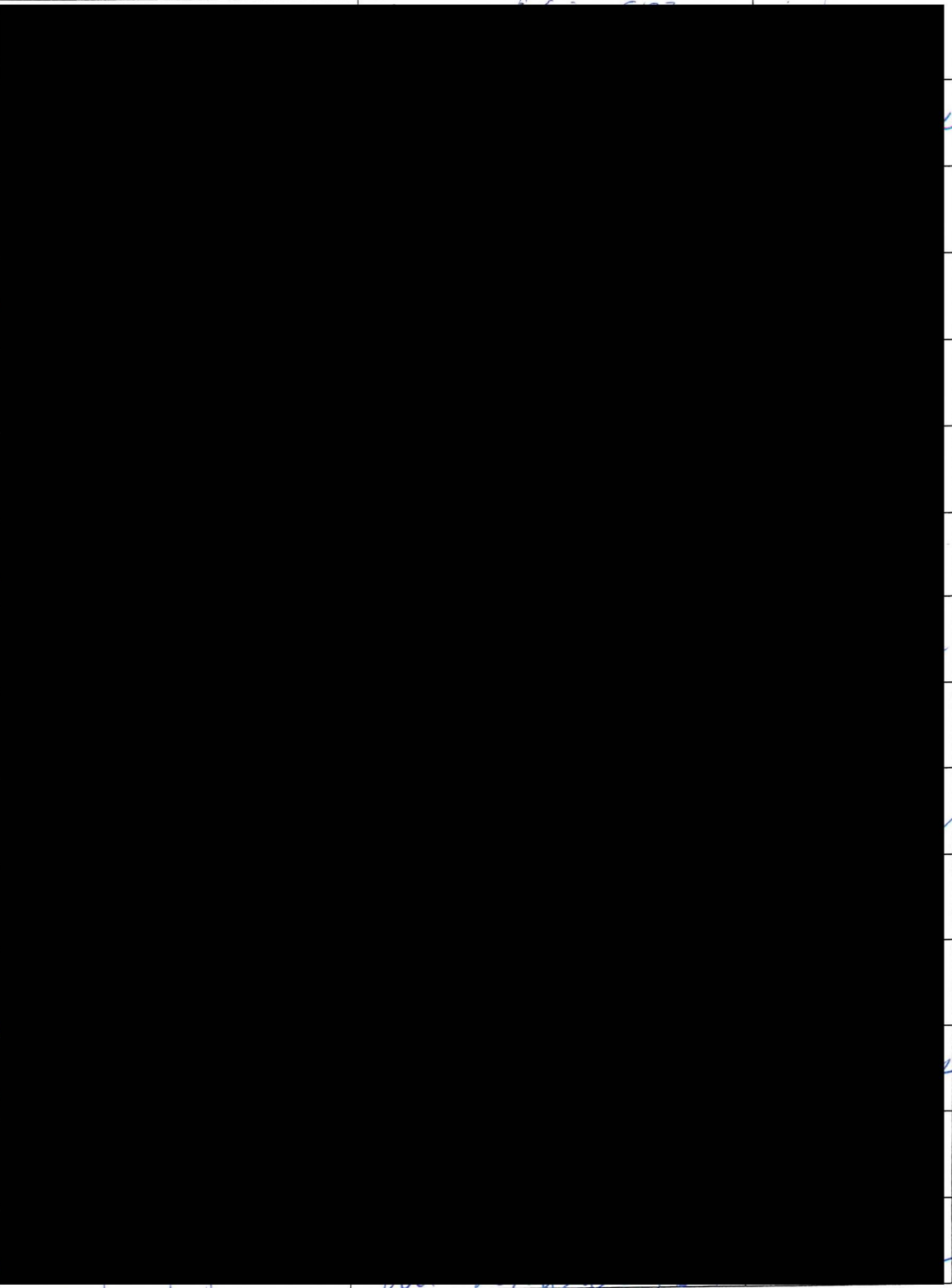
**LISTA OSÓB POPIERAJĄCYCH PETYCJĘ
PRZECIWKO BUDOWIE FARM
FOTOWOLTAICZNYCH W HOLI**

LP	IMIĘ I NAZWISKO	MIEJSCE ZAMIESZKANIA	PODPIS
16.			
17.			
18.			
19.			
20.			
21.			
22.			
23.			
24.			
25.			
26.			
27.			
28.			
29.			
30.			
31.			
32.			

**LISTA OSÓB POPIERAJĄCYCH PETYCJĘ
PRZECIWKO BUDOWIE FARM
FOTOWOLTAICZNYCH W HOLI**

LP	IMIĘ I NAZWISKO	MIEJSCE ZAMIESZKANIA	PODPIS
33.			
34.			
35.			
36.			
37.			
38.			
39.			
40.			
41.			
42.			
43.			
44.			
45.			
46.			
47.			

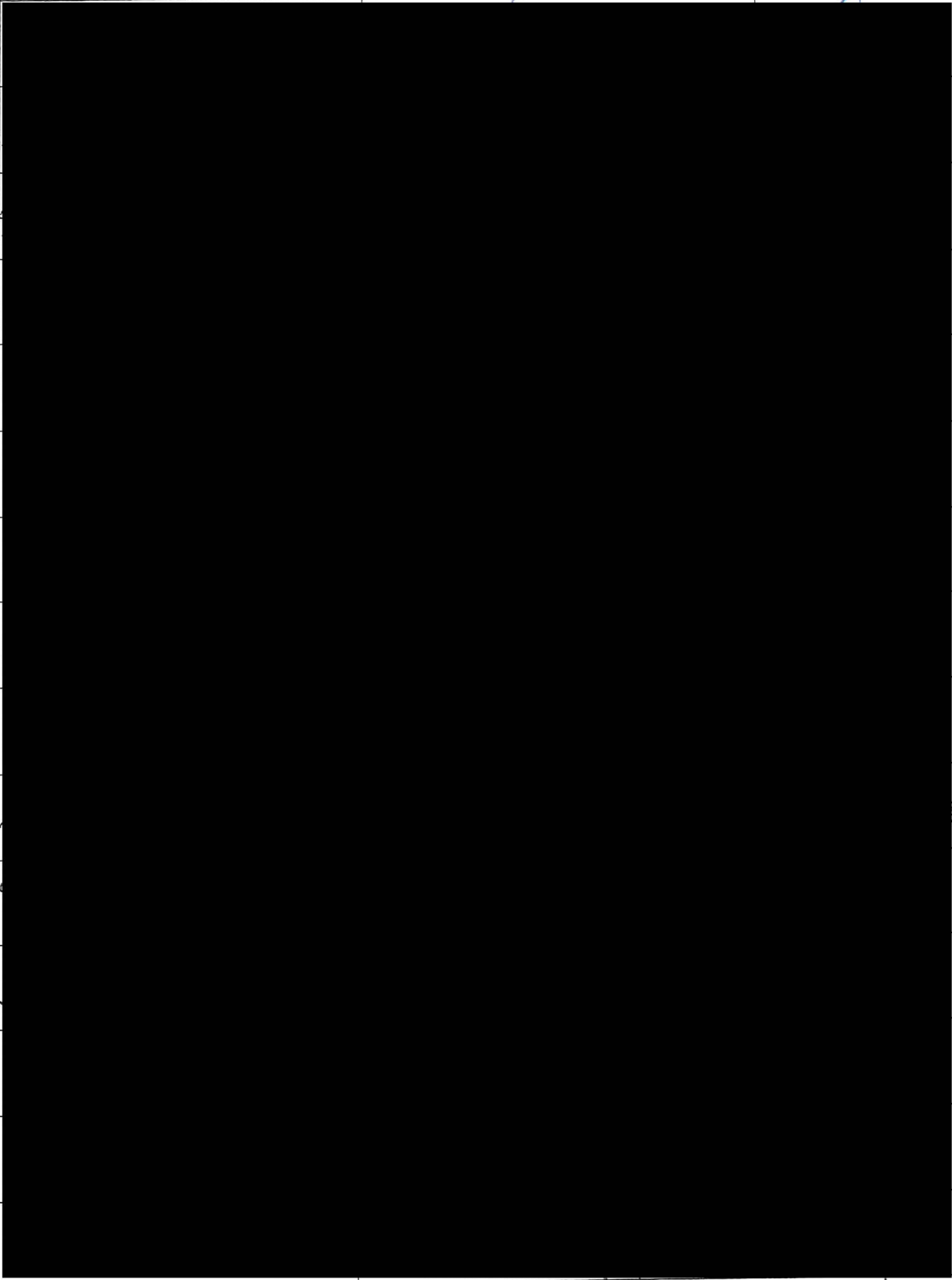
**LISTA OSÓB POPIERAJĄCYCH PETYCJĘ
PRZECIWKO BUDOWIE FARM
FOTOWOLTAICZNYCH W HOLI**

LP	IMIĘ I NAZWISKO	MIEJSCE ZAMIESZKANIA	PODPIS
48.			
49.			
50.			
51.			
52.			
53.			
54.			
55.			
56.			
57.			
58.			
59.			
60.			
61.			
62.			

**LISTA OSÓB POPIERAJĄCYCH PETYCJĘ
PRZECIWKO BUDOWIE FARM
FOTOWOLTAICZNYCH W HOLI**

LP	IMIĘ I NAZWISKO	MIEJSCE ZAMIESZKANIA	PODPIS
63.			
64.			
65.			
66.			
67.			
68.			
69.			
70.			
71.			
72.			
73.			
74.			
75.			
76.			
77.			

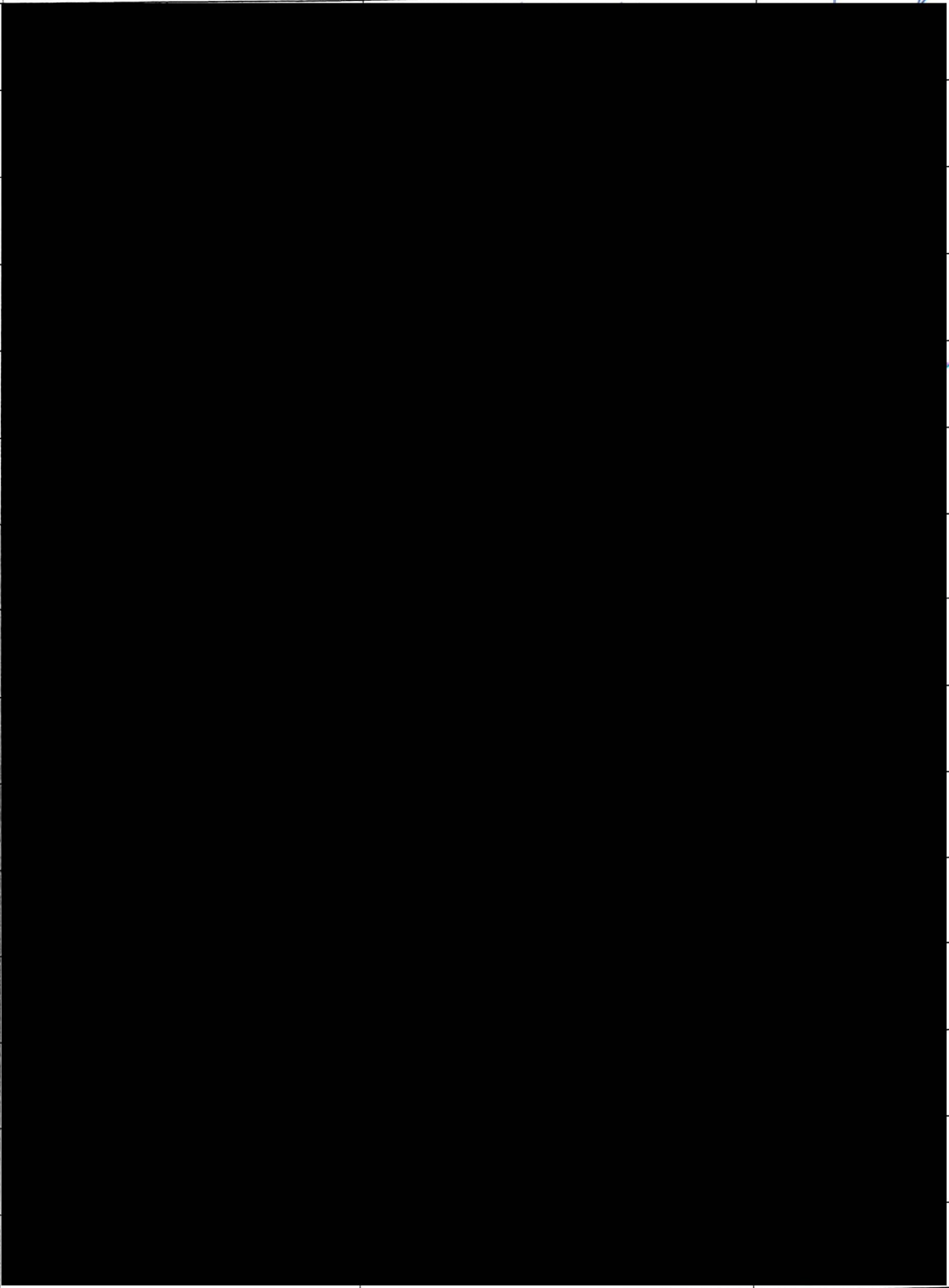
**LISTA OSÓB POPIERAJĄCYCH PETYCJĘ
PRZECIWKO BUDOWIE FARM
FOTOWOLTAICZNYCH W HOLI**

LP	IMIĘ I NAZWISKO	MIEJSCE ZAMIESZKANIA	PODPIS
78.			
79.			
80.			
81.			
82.			
83.			
84.			
85.			
86.			
87.			
88.			
89.			
90.			
91.			
92.			

**LISTA OSÓB POPIERAJĄCYCH PETYCJĘ
PRZECIWKO BUDOWIE FARM
FOTOWOLTAICZNYCH W HOLI**

LP	IMIĘ I NAZWISKO	MIEJSCE ZAMIESZKANIA	PODPIS
93.			
94.			
95.			
96.			
97.			
98.			
99.			
100.			
101.			
102.			
103.			
104.			
105.			
106.			
107 ^A			

**LISTA OSÓB POPIERAJĄCYCH PETYCJĘ
PRZECIWKO BUDOWIE FARM
FOTOWOLTAICZNYCH W HOLI**

LP	IMIĘ I NAZWISKO	MIEJSCE ZAMIESZKANIA	PODPIS
107.			
108.			
109.			
110.			
111.			
112.			
113.			
114.			
115.			
116.			
117.			
118.			
119.			
120.			
121.			

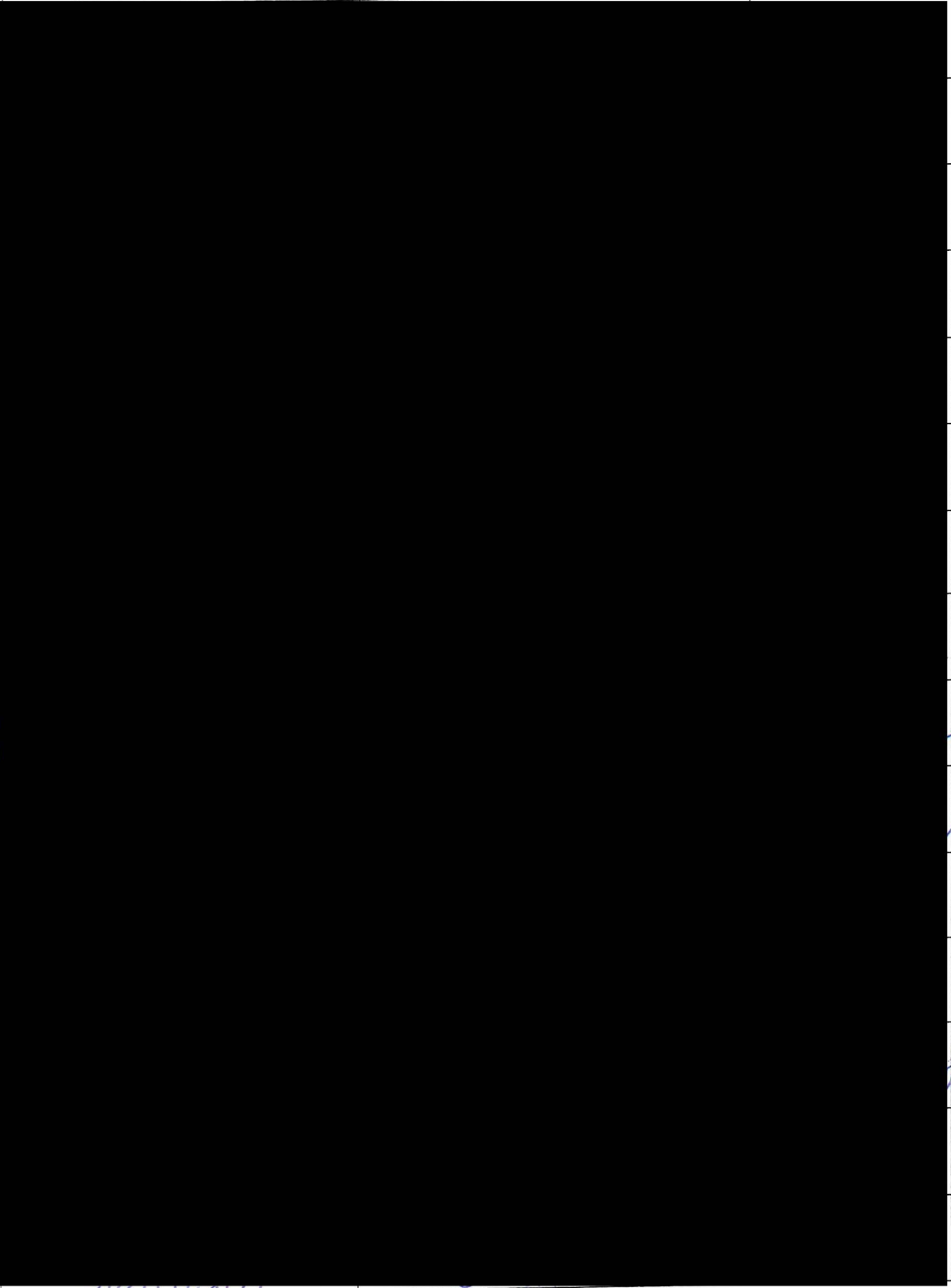
**LISTA OSÓB POPIERAJĄCYCH PETYCJĘ
PRZECIWKO BUDOWIE FARM
FOTOWOLTAICZNYCH W HOLI**

LP	IMIĘ I NAZWISKO	MIEJSCE ZAMIESZKANIA	PODPIS
122.			
123.			
124.			
125.			
126.			
127.			
128.			
129.			
130.			
131.			
132.			
133.			
134.			
135.			
136.			

**LISTA OSÓB POPIERAJĄCYCH PETYCJĘ
PRZECIWKO BUDOWIE FARM
FOTOWOLTAICZNYCH W HOLI**

LP	IMIĘ I NAZWISKO	MIEJSCE ZAMIESZKANIA	PODPIS
137.			
138.			
139.			
140.			
141.			
142.			
143.			
144.			
145.			
146.			
147.			
148.			
149.			
150.			
151.			

**LISTA OSÓB POPIERAJĄCYCH PETYCJĘ
PRZECIWKO BUDOWIE FARM
FOTOWOLTAICZNYCH W HOLI**

LP	IMIĘ I NAZWISKO	MIEJSCE ZAMIESZKANIA	PODPIS
152.			
153.			
154.			
155.			
156.			
157.			
158.			
159.			
160.			
161.			
162.			
163.			
164.			
165.			
166.			

**LISTA OSÓB POPIERAJĄCYCH PETYCJĘ
PRZECIWKO BUDOWIE FARM
FOTOWOLTAICZNYCH W HOLI**

LP	IMIĘ I NAZWISKO	MIEJSCE ZAMIESZKANIA	PODPIS
167.			
168.			
169.			
170.			
171.			
172.			
173.			
174.			
175.			
176.			
177.			
178.			
179.			
180.			
181.			

**LISTA OSÓB POPIERAJĄCYCH PETYCJĘ
PRZECIWKO BUDOWIE FARM
FOTOWOLTAICZNYCH W HOLI**

LP	IMIĘ I NAZWISKO	MIEJSCE ZAMIESZKANIA	PODPIS
182.			
183.			
184.			
185.			
186.			
187.			
188.			
189.			
190.			
191.			
192.			
193.			
194.			
195.			
196.			

**LISTA OSÓB POPIERAJĄCYCH PETYCJĘ
PRZECIWKO BUDOWIE FARM
FOTOWOLTAICZNYCH W HOLI**

LP	IMIĘ I NAZWISKO	MIEJSCE ZAMIESZKANIA	PODPIS
197.			
198.			
199.			
200.			
201.			
202.			
203.			
204.			
205.			
206.			
207.			
208.			
209.			
210.			
211.			

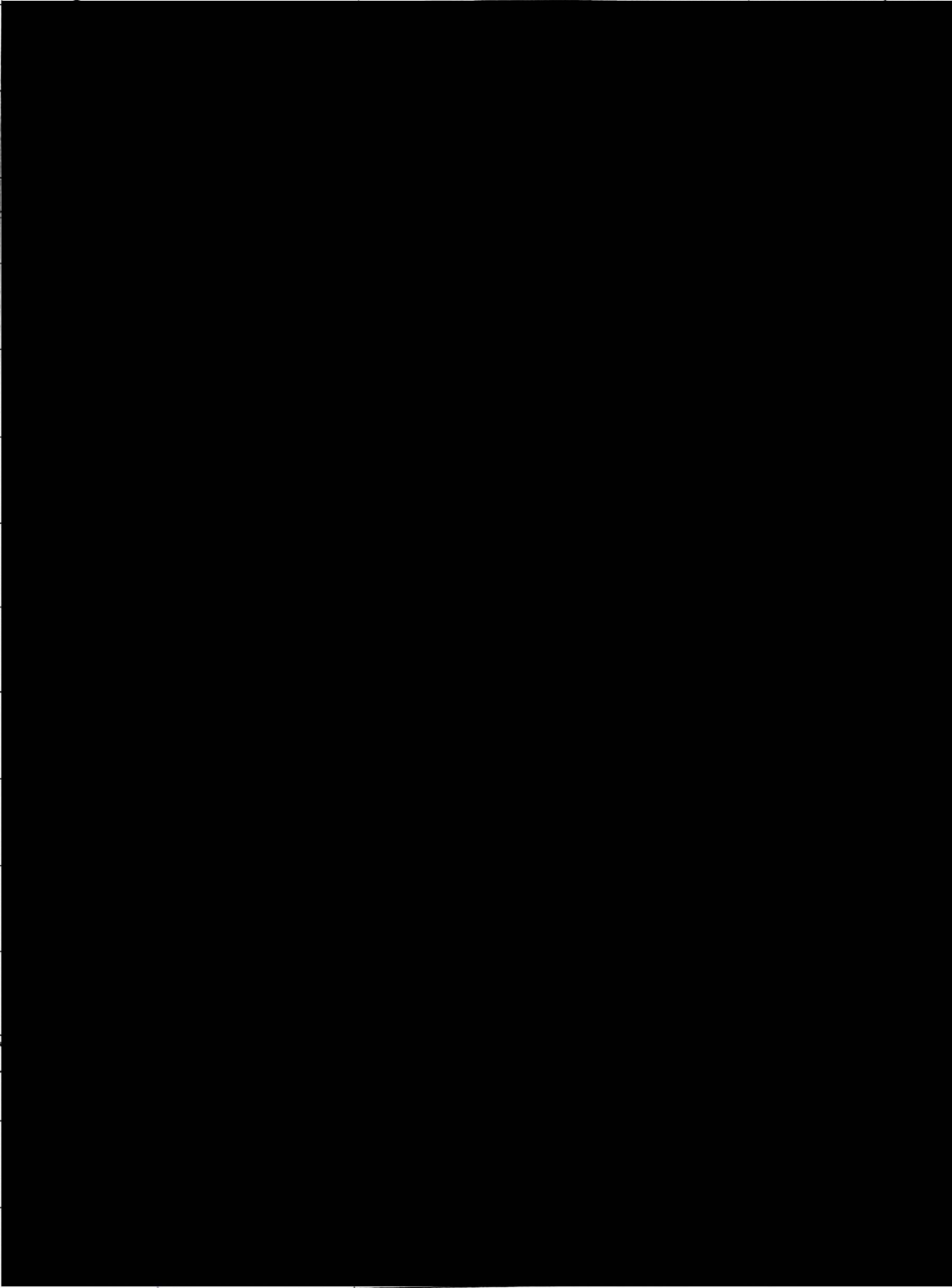
**LISTA OSÓB POPIERAJĄCYCH PETYCJĘ
PRZECIWKO BUDOWIE FARM
FOTOWOLTAICZNYCH W HOLI**

LP	IMIĘ I NAZWISKO	MIEJSCE ZAMIESZKANIA	PODPIS
212.			
213.			
214.			
215.			
216.			
217.			
218.			
219.			
220.			
221.			
222.			
223.			
224.			
225.			
226.			

**LISTA OSÓB POPIERAJĄCYCH PETYCJĘ
PRZECIWKO BUDOWIE FARM
FOTOWOLTAICZNYCH W HOLI**

LP	IMIĘ I NAZWISKO	MIEJSCE ZAMIESZKANIA	PODPIS
227.			
228.			
229.			
230.			
231.			
232.			
233.			
234.			
235.			
236.			
237.			
238.			
239.			
240.			
241.			

**LISTA OSÓB POPIERAJĄCYCH PETYCJĘ
PRZECIWKO BUDOWIE FARM
FOTOWOLTAICZNYCH W HOLI**

LP	IMIĘ I NAZWISKO	MIEJSCE ZAMIESZKANIA	PODPIS
242.			
243.			
244.			
245.			
246.			
247.			
248.			
249.			
250.			
251.			
252.			
253.			
254.			
255.			
256.			

**LISTA OSÓB POPIERAJĄCYCH PETYCJĘ
PRZECIWKO BUDOWIE FARM
FOTOWOLTAICZNYCH W HOLI**

LP	IMIĘ I NAZWISKO	MIEJSCE ZAMIESZKANIA	PODPIS
257.			
258.			
259.			
260.			
261.			
262.			
263.			
264.			
265.			
266.			
267.			
268.			
269.			
270.			
271.			

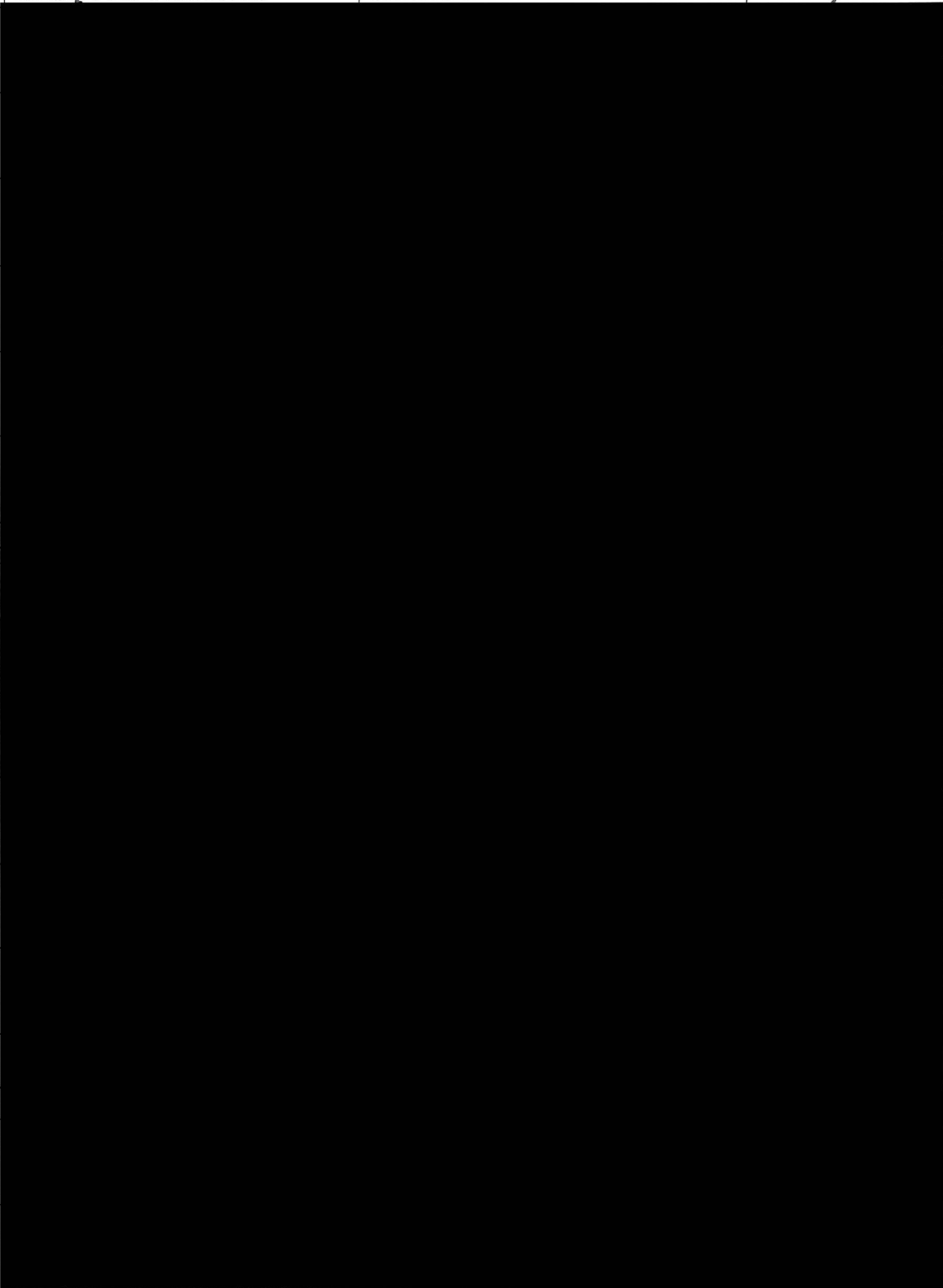
**LISTA OSÓB POPIERAJĄCYCH PETYCJĘ
PRZECIWKO BUDOWIE FARM
FOTOWOLTAICZNYCH W HOLI**

LP	IMIĘ I NAZWISKO	MIEJSCE ZAMIESZKANIA	PODPIS
272.			
273.			
274.			
275.			
276.			
277.			
278.			
279.			
280.			
281.			
282.			
283.			
284.			
285.			
286.			

**LISTA OSÓB POPIERAJĄCYCH PETYCJĘ
PRZECIWKO BUDOWIE FARM
FOTOWOLTAICZNYCH W HOLI**

LP	IMIĘ I NAZWISKO	MIEJSCE ZAMIESZKANIA	PODPIS
287.			
288.			
289.			
290.			
291.			
292.			
293.			
294.			
295.			
296.			
297.			
298.			
299.			
300.			
301.			

**LISTA OSÓB POPIERAJĄCYCH PETYCJĘ
PRZECIWKO BUDOWIE FARM
FOTOWOLTAICZNYCH W HOLI**

LP	IMIĘ I NAZWISKO	MIEJSCE ZAMIESZKANIA	PODPIS
302.			
303.			
304.			
305.			
306.			
307.			
308.			
309.			
310.			
311.			
312.			
313.			
314.			
315.			
316.			

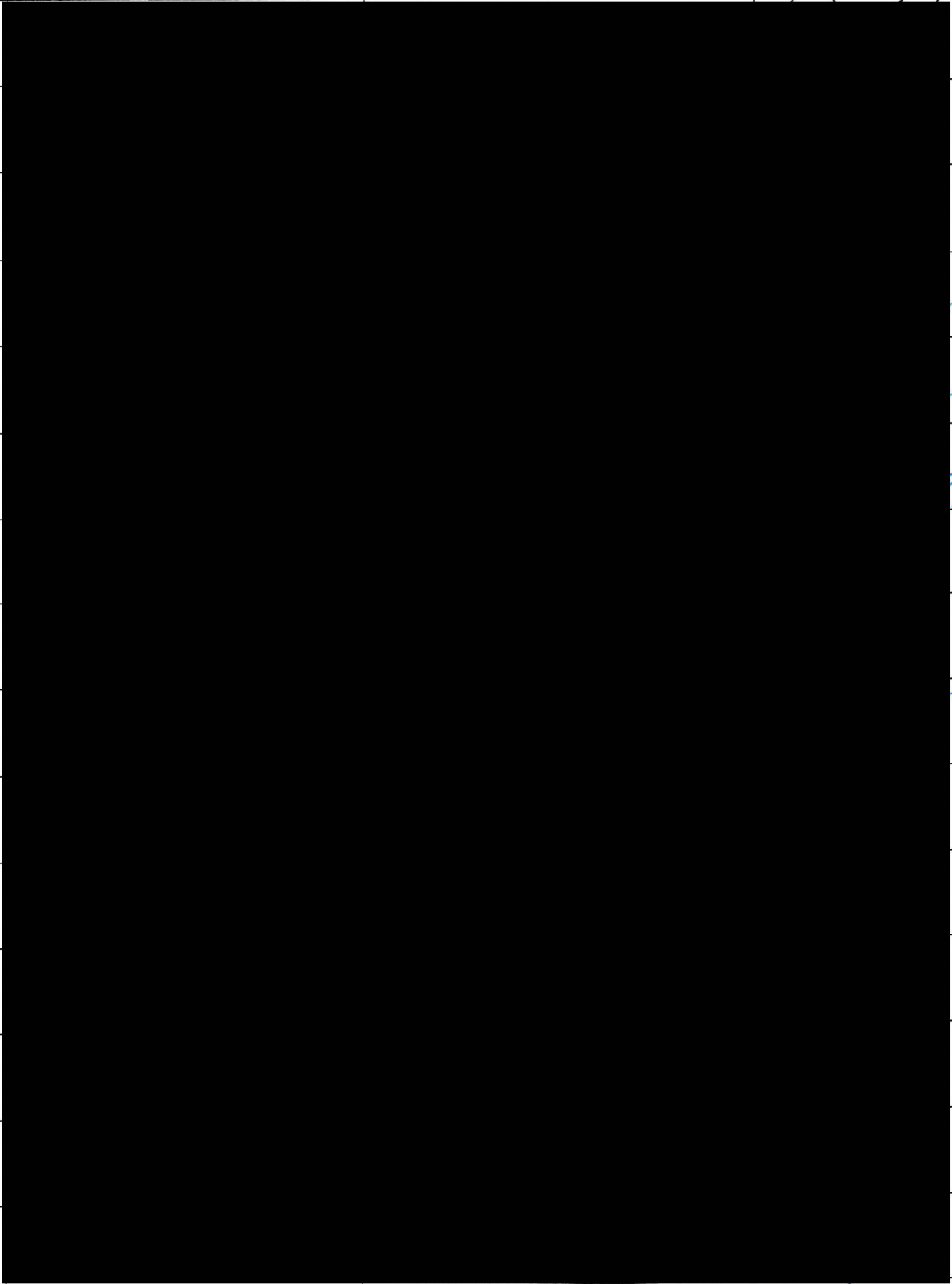
**LISTA OSÓB POPIERAJĄCYCH PETYCJĘ
PRZECIWKO BUDOWIE FARM
FOTOWOLTAICZNYCH W HOLI**

LP	IMIĘ I NAZWISKO	MIEJSCE ZAMIESZKANIA	PODPIS
317.			
318.			
319.			
320.			
321.			
322.			
323.			
324.			
325.			
326.			
327.			
328.			
329.			
330.			
331.			

**LISTA OSÓB POPIERAJĄCYCH PETYCJĘ
PRZECIWKO BUDOWIE FARM
FOTOWOLTAICZNYCH W HOLI**

LP	IMIĘ I NAZWISKO	MIEJSCE ZAMIESZKANIA	PODPIS
332.			
333.			
334.			
335.			
336.			
337.			
338.			
339.			
340.			
341.			
342.			
343.			
344.			
345.			
346.			

**LISTA OSÓB POPIERAJĄCYCH PETYCJĘ
PRZECIWKO BUDOWIE FARM
FOTOWOLTAICZNYCH W HOLI**

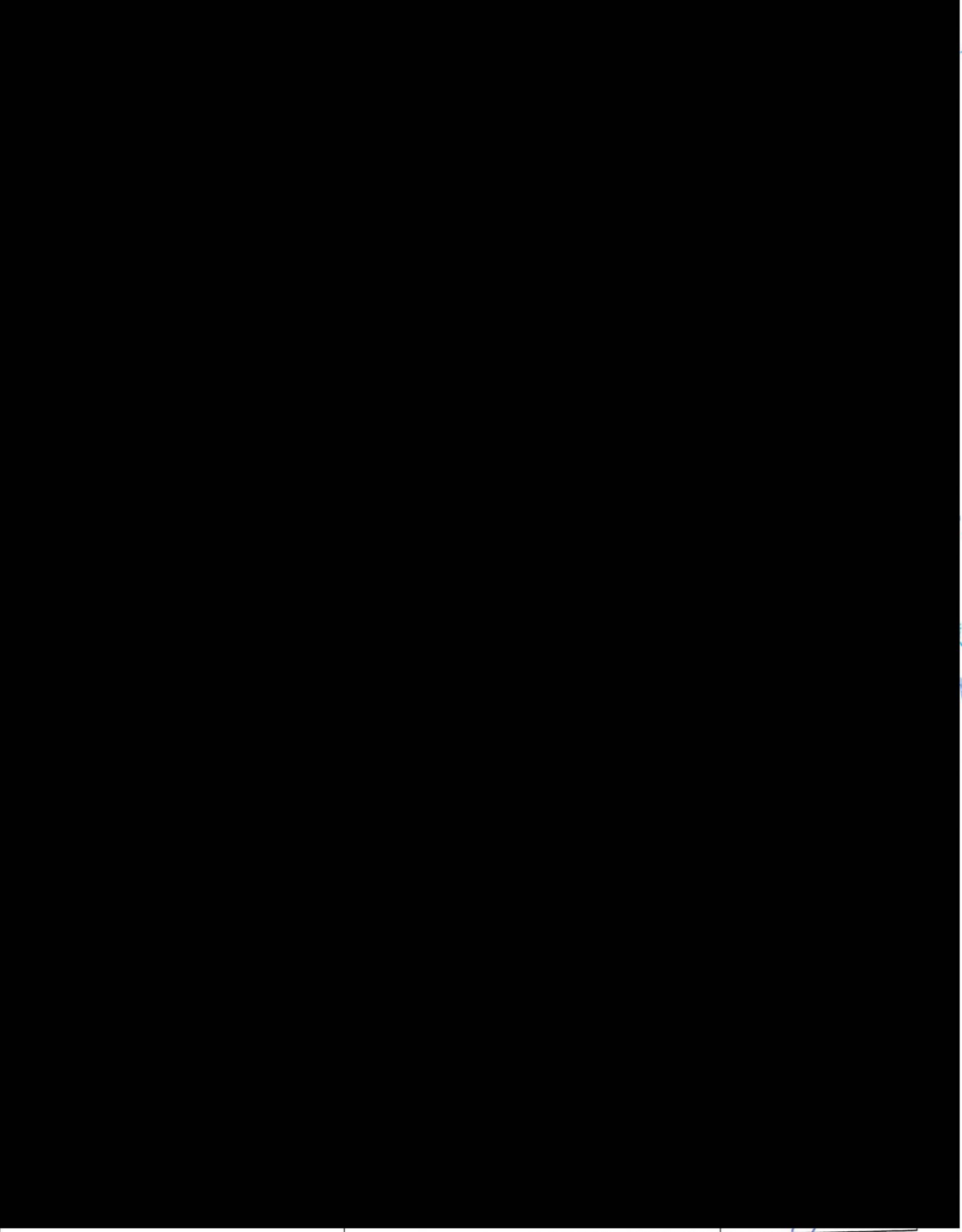
LP	IMIĘ I NAZWISKO	MIEJSCE ZAMIESZKANIA	PODPIS
347.			
348.			
349.			
350.			
351.			
352.			
353.			
354.			
355.			
356.			
357.			
358.			
359.			
360.			
361.			

**LISTA OSÓB POPIERAJĄCYCH PETYCJĘ
PRZECIWKO BUDOWIE FARM
FOTOWOLTAICZNYCH W HOLI**

LP	IMIĘ I NAZWISKO	MIEJSCE ZAMIESZKANIA	PODPIS
362.			
363.			
364.			
365.			
366.			
367.			
368.			
369.			
370.			
371.			
372.			
373.			
374.			
375.			
376.			

4

**LISTA OSÓB POPIERAJĄCYCH PETYCJĘ
PRZECIWKO BUDOWIE FARM
FOTOWOLTAICZNYCH W HOLI**

LP	IMIĘ I NAZWISKO	MIEJSCE ZAMIESZKANIA	PODPIS
377			
378			
379			
380			
381			
382			
383			
384			
385			
386			
387			
388			
389			
390			
391			

m
u
u
i

v

**LISTA OSÓB POPIERAJĄCYCH PETYCJĘ
PRZECIWKO BUDOWIE FARM
FOTOWOLTAICZNYCH W HOLI**

LP	IMIĘ I NAZWISKO	MIEJSCE ZAMIESZKANIA	PODPIS
392.			
393.			
395			
396			
397			
398			
399			
400			
401			
402			
403			
404			
405			
406			
407			

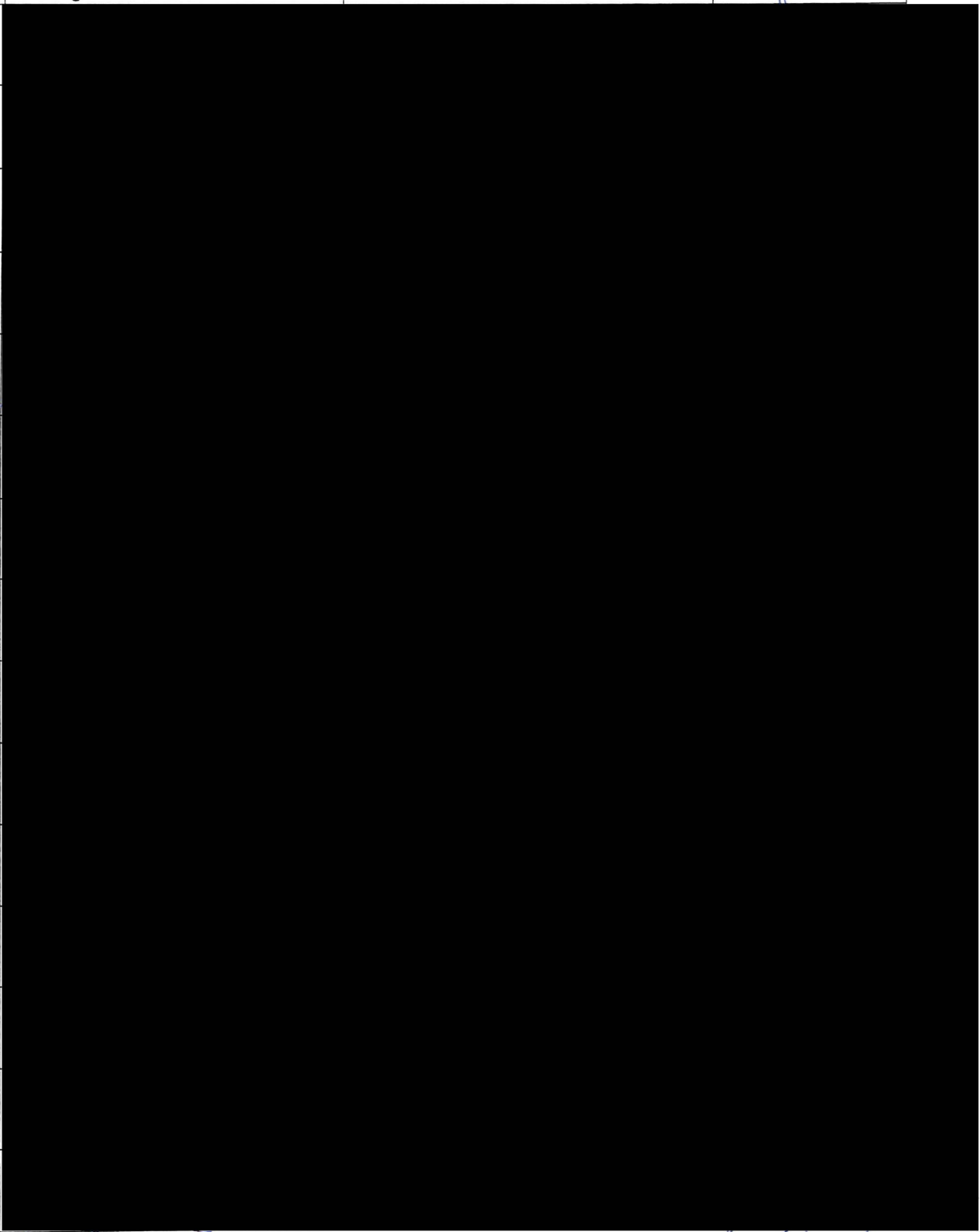
LISTA OSÓB POPIERAJĄCYCH PETYCJĘ PRZECIWKO BUDOWIE FARM FOTOWOLTAICZNYCH W HOLI

LP	IMIĘ I NAZWISKO	MIEJSCE ZAMIESZKANIA	PODPIS
408			
409			
410			
411			
412			
413			
414			
415			
418			
420			
428			
429			
428			

**LISTA OSÓB POPIERAJĄCYCH PETYCJĘ
PRZECIWKO BUDOWIE FARM
FOTOWOLTAICZNYCH W HOLI**

LP	IMIĘ I NAZWISKO	MIEJSCE ZAMIESZKANIA	PODPIS
423			
424			
425			
426			
427			
428			
429			
430			
431			
432			
433			
434			
435			
436			
437			

**LISTA OSÓB POPIERAJĄCYCH PETYCJĘ
PRZECIWKO BUDOWIE FARM
FOTOWOLTAICZNYCH W HOLI**

LP	IMIĘ I NAZWISKO	MIEJSCE ZAMIESZKANIA	PODPIS
438			
439			
440			
441			
442			
443			
444			
445			
446			
447			
448			
449			
450			
451			
452			

**LISTA OSÓB POPIERAJĄCYCH PETYCJĘ
PRZECIWKO BUDOWIE FARM
FOTOWOLTAICZNYCH W HOLI**

LP	IMIĘ I NAZWISKO	MIEJSCE ZAMIESZKANIA	PODPIS
453			
454			
455			
456			
457			
458			
459			
460			
461			
462			
463			
464			
465			
466			
467			

**LISTA OSÓB POPIERAJĄCYCH PETYCJĘ
PRZECIWKO BUDOWIE FARM
FOTOWOLTAICZNYCH W HOLI**

LP	IMIĘ I NAZWISKO	MIEJSCE ZAMIESZKANIA	PODPIS
468			
469			
470			
471			
472			
473			
474			
475			
476			
477			
478			
479			
480			
481			
482			

**LISTA OSÓB POPIERAJĄCYCH PETYCJĘ
PRZECIWKO BUDOWIE FARM
FOTOWOLTAICZNYCH W HOLI**

LP	IMIĘ I NAZWISKO	MIEJSCE ZAMIESZKANIA	PODPIS
483			
484			
485			
486			
487			
488			
489			
490			
491			
492			
493			
494			
495			
496			
497			

**LISTA OSÓB POPIERAJĄCYCH PETYCJĘ
PRZECIWKO BUDOWIE FARM
FOTOWOLTAICZNYCH W HOLI**

LP	IMIĘ I NAZWISKO	MIEJSCE ZAMIESZKANIA	PODPIS
498			
499			
500			
501			
502			
503			
504			
505			
506			
507			
508			
509			
510			
511			
512			

**LISTA OSÓB POPIERAJĄCYCH PETYCJĘ
PRZECIWKO BUDOWIE FARM
FOTOWOLTAICZNYCH W HOLI**

LP	IMIĘ I NAZWISKO	MIEJSCE ZAMIESZKANIA	PODPIS
513			
514			
515			
516			
517			
518			
519			
520			
521			
522			
523			
524			
525			
526			
527			

**LISTA OSÓB POPIERAJĄCYCH PETYCJĘ
PRZECIWKO BUDOWIE FARM
FOTOWOLTAICZNYCH W HOLI**

LP	IMIĘ I NAZWISKO	MIEJSCE ZAMIESZKANIA	PODPIS
528			
529			
530			
531			
532			
533			
534			
535			
536			
537			
538			
539			
540			
541			
542			

**LISTA OSÓB POPIERAJĄCYCH PETYCJĘ
PRZECIWKO BUDOWIE FARM
FOTOWOLTAICZNYCH W HOLI**

LP	IMIĘ I NAZWISKO	MIEJSCE ZAMIESZKANIA	PODPIS
543			
544			
545			
546			
547			
548			
549			
550			
551			
552			
553			
554			
555			
556			
557			

LISTA OSÓB POPIERAJĄCYCH PETYCJĘ PRZECIWKO BUDOWIE FARM FOTOWOLTAICZNYCH W HOLI

LP	IMIĘ I NAZWISKO	MIEJSCE ZAMIESZKANIA	PODPIS
558			
559			
560			
561			
562			
563			
564			
565			
566			
567			
568			
569			
570			
571			
572			
573			
574			
575			
576			

LISTA OSÓB POPIERAJĄCYCH PETYCJĘ PRZECIWKO BUDOWIE FARM FOTOWOLTAICZNYCH W HOLI

LP	IMIĘ I NAZWISKO	MIEJSCE ZAMIESZKANIA	PODPIS
577			
578			
579			
580			
581			
582			
583			
584			
585			
586			
587			
588			
589			
590			
591			

**LISTA OSÓB POPIERAJĄCYCH PETYCJĘ
PRZECIWKO BUDOWIE FARM
FOTOWOLTAICZNYCH W HOLI**

LP	IMIĘ I NAZWISKO	MIEJSCE ZAMIESZKANIA	PODPIS
592			
593			
594			
595			
596			
597			
598			
599			
600			
601			
602			
603			
604			
605			
606			

**LISTA OSÓB POPIERAJĄCYCH PETYCJĘ
PRZECIWKO BUDOWIE FARM
FOTOWOLTAICZNYCH W HOLI**

LP	IMIĘ I NAZWISKO	MIEJSCE ZAMIESZKANIA	PODPIS
607			
608			
609			
610			
611			
612			
613			
614			
615			
616			
617			
618			
619			